

Bemærkninger

Arbejdsmarked og Borgerservice – Sociale opgaver og beskæftigelse

Samlet nettobudget for området i 2023: 973.584.000 kr.

Beskrivelse af området

Beskæftigelsesområdet administreres af Borgerservice og Jobcentret.

Inden for udvalgets område har Borgerservice budgetansvaret for områderne: Førtidspension og seniorpension

Jobcentret har budgetansvar for administration og udbetaling af forsørgerydelser til borgerne samt udbetaling af arbejdsgiverrefusion ved sygdom og fleksjob etableret før 1. januar 2013.

Jobcentret har desuden budgetansvaret for at tilrettelægge og gennemføre den aktive beskæftigelsesindsats i Kalundborg Kommune inden for de lovgivningsmæssige rammer, kommunalbestyrelsens strategi for arbejdsmarkedspolitikken 2022-2025 og kommunens årlige beskæftigelsesplan.

Herudover er Jobcentret økonomisk ansvarlig for kontaktpersonordningen, der er målrettet unge, som af personlige eller sociale årsager har behov for støtte fra flere enheder i kommunen. Endelig har Jobcentret fået tilført budgetansvar for uddannelsesvejledning efter grundskolen for de 15-29-årige samt Forberedende Grunduddannelse (FGU), Erhvervsgrunduddannelse (EGU) og Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU).

Jobcentrets indsatser retter sig både mod ledige og beskæftigede borgere, sygemeldte borgere, indvandrere og flygtninge, unge med behov for uddannelsesvejledning samt virksomheder, og indebærer et tæt samarbejde og dialog med en række interessenter. Det kan være virksomheder, kommunens enheder, andre eksterne aktører, uddannelsesinstitutioner, a-kasser, arbejdsgiver- og faglige organisationer m.fl. Indsatsen for ledige og sygemeldte borgere omfatter både samtaler, sagsbehandling og aktive tilbud i Jobcenterets enheder.

Kommunens overførselsudgifter dækkes af budgetgarantien, som omfatter udgifter til bl.a. forsikrede ledige, kontanthjælp, aktivering, førtidspension, ledighedsydelse, integration mv.

Budgetgrundlag

Budgettet er et rammebudget.

For at sikre et robust budget, er aktivitetsniveauet i 2023 primært baseret på KL's skøn for udviklingen af overførselsudgifterne, inkl. pris- og lønfremskrivning ift. KL's vejledning. KL's skøn er omsat til antal borgere i de enkelte målgrupper holdt op mod en forventet gennemsnitspris (pris gange mængde) på følgende områder:

- 05.46.60 Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram
- 05.46.61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet
- 05.48.65 Seniorpension
- 05.48.66 og 05.48.68 Førtidspensioner
- 05.57.71 Sygedagpenge
- 05.57.73 Kontant- og uddannelseshjælp
- 05.57.78 Dagpenge til forsikrede ledige
- 05.58.80 Revalidering
- 05.58.81 Fleksjob/Flekslønstilskud

- 05.58.82 Ressourceforløbsydelse/Jobafklaringsforløb
- 05.58.83 Ledighedsydelse
- 05.68.94 Løntilskud
- 05.68.97 Seniorjob

Medio 2022 er der historisk store usikkerheder forbundet med at forudsige udviklingen i forsørgelses-ydelser i 2023. På grund af disse store usikkerheder vil kommunen ift. ydelsesdelen lægge sig budgetmæssigt tæt op ad KL's udmeldinger.

Nedenstående er redegjort for budgetteret antal ydelsesmodtagere i 2023 sammenlignet med faktisk antal i 2021 og budget 2022.

Funktion/kategori	Faktisk antal 2021	Budget 2022	Budget 2023
05.46.61 Kontanthjælp/integrationsydelse til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet S/H-ydelse	121	136	180
05.48.65 Seniorpension	148	205	242
05.48.66 & 05.48.68 Førtidspension	2.900	2.848	2.904
05.57.71 Sygedagpenge	888	703	663
Kontant og uddannelseshjælp	942	1.015	915
05.57.73 Kontanthjælp	550	610	542
05.57.73 Uddannelseshjælp	392	405	373
05.57.78 Dagpenge til forsikrede ledige	564	640	402
05.58.80 Revalidering	23	27	16
Ledighedsydelse, Fleksjob og Fleksløntilskud	1.068	1.098	1.078
05.58.83 Ledighedsydelse	223	238	170
05.58.81 Fleksjob og fleksløntilskud	848	860	908
05.58.82 Ressourceforløb	252	276	241
05.58.82 Jobafklaringsforløb	127	137	147
05.68.97 Seniorjob	7	7	6

Kilde: OPUS, pensionssystemet og Jobindsats

For de øvrige områder er budgettet er udarbejdet på baggrund af budgetoverslag 2023, og pris- og lønfremskrevet iht. KL's vejledning. Det gælder for:

- 03.22.15 Kontaktpersonordning og Ungdommens Uddannelsesvejledning
- 03.30.42 Forberedende Grunduddannelse (FGU)
- 03.43.00 Forberede Grunddannelse (FGU) - forsørgelse til elever
- 03.30.45 Erhvervsgrunduddannelse (EGU)
- 03.30.46 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU)
- 05.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats
- 05.68.95 Løn til forsikrede ledige m.fl. ansat med løntilskud i kommunen
- 05.68.98 Beskæftigelsesordninger

I forbindelse med DUT er der i budgetoverslagsårene 2024 og frem tilført Jobcentret 103.000 kr. til dækning af det kommunale bidrag for unge i efterværn, der deltager i et FGU-forløb.

Udvikling og udfordringer

Siden begyndelsen af 2020 har beskæftigelsesområdet ad flere omgange været præget af historisk store udsving i antallet af borgere på forsørgelse samt store røkeringer mellem Jobcentrets målgrupper. Det skyldes både corona-epidemien, en historisk stor vækst efter genåbning af arbejdsmarkedet og mange nytilkomne flygtninge fra krigen i Ukraine.

På bundlinjen har antallet af borgere med kontakt til Jobcentret været stabilt, når antallet under hensyntagen til sæsonudsving sammenlignes umiddelbart før covid-19 og i dag. En vigtig forklaring herpå er, at både arbejdsstyrken og beskæftigelsen i samme periode er steget betragtelig. Den større arbejdsstyrke er et resultat af både tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft og implementering af tilbagetræknings-reformen. Tilbagetrækningsreformen betyder, at flere seniorer hvert år forbliver på Jobcentrets ydelser i stedet for at overgå til efterløn eller folkepension (2 ekstra årgange over de sidste 4 år). Herudover viser historikken, at der med et højt beskæftigelsesniveau medfølger, at flere beskæftigede sygemeldes og en større andel af de beskæftigede sygemeldes. Det sidste skyldes både, at der er et øget arbejdspress i virksomhederne, og at mange af de nye beskæftigede typisk tilhører den såkaldte randarbejdskraft, der af forskellige årsager har haft begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet.

Job- og uddannelsesparate borgere

Med genåbningen af arbejdsmarkedet efter 2. smittebølge i 2021 faldt ledigheden markant, især i 2. halvår 2021 og betydeligt hurtigere end, hvad alle økonomer forventede. Den positive ledighedsudvikling fortsatte helt frem til begyndelsen af 2022. Det gjorde, at Regeringen på daværende tidspunkt troede, at der også kunne forventes et mindre fald i ledigheden i både 2022 og 2023.

Det økonomiske rammer er imidlertid ændret markant siden begyndelsen af 2022, bl.a. som følge af krigen i Ukraine og de deraf væsentligt forstærkede tendenser med historisk høj inflation og høje energipriser. Siden er der kommet flere krisetegn, som alle peger i retning af et verdensøkonomisk vendepunkt med stigende renter, aktiefald, faldende boligpriser og laveste indenlandske forbrugertillid nogensinde. Medio 2022 forventer Regeringen, at den sæsonkorrigerede ledighed vil være status quo i 2022, mens den forventer en mindre stigning i ledigheden i 2023. Regeringen påpeger dog selv, at der er større usikkerheder end normalt forbundet med den seneste prognose for 2022 og 2023.

På trods af at ledigheden medio 2022 er stabil, ses allerede de første tendenser til en stigende varighed i ledigheden. Hvis tendensen fortsætter, så vil det betyde et øget behov for samtaler og aktive tilbud, samt øgede udgifter til forsørgelse på grund af refusionstrappen, der er bundet op på de lediges varighed. Erfaringen viser, at det ofte er de ufaglærte, unge og ældre, som først rammes ved stigende ledighed og en del fra disse grupper har allerede forbrugt af deres varighed på A-dagpenge, da de har været ledige under covid-19.

Overfor tendensen til lavkonjunktur på den korte bane, peger andre forhold på, at Kalundborg Kommune på den længere bane står i en særdeles gunstig situation. Stadig flere investeringsprojekter hos både nuværende og tilflyttede virksomheder peger i retning af et stort potentiale for vækst i lokale arbejdspladser i årene frem. Hvis dette potentiale skal indfries og skabe varige arbejdspladser, så kræver det et styrket virksomhedssamarbejde i beskæftigelsesindsatsen på både strategisk og driftsmæssigt niveau, der samtidig går aktivt udover både kommune- og landegrænse.

På trods af krisetegn er der derfor fortsat stærke demografiske tendenser, som peger i retning af udbredt mangel på kvalificeret faglært arbejdskraft inden for flere brancher på længere sigt. Faktisk har kommunen mulighed for at udnytte en midlertidig opbremsning i væksten som en positiv medspiller for vejlednings- og beskæftigelsesindsatsen. Det skyldes, at det er lettere at motivere både unge og ledige til uddannelse og opkvalificering under lavkonjunktur. Risikoen ved en længere lavkonjunktur er, at flere seniorer føler sig presset til at forlade arbejdsmarkedet, før end de ellers ville have gjort. Derved er der risiko for, at manglen på faglært arbejdskraft bliver endnu større end forventet på sigt, så der skal også være stor fokus på seniorerne. Den store mangel på kvalificeret faglært arbejdskraft kan dog ikke løses alene med kommunens egne ledige, hvilket også fremgår af det foregående afsnit.

For Jobcentret handler det om i 2023 at styrke det strategiske og driftsmæssige samarbejde med virksomhederne, så der er tydelighed om, hvad virksomhederne har behov for af kompetencer på kort og længere sigt. Samtidig er det vigtigt at sikre forankring af de seneste års udviklingsinitiativer, som der er blevet implementeret med henblik på at sikre flere unge bedre vejledning og uddannelse samt sikre målrettet rekruttering og opkvalificering af ledige.

Borgere uden for arbejdsstyrken

Jobcentrets manglende muligheder for at iværksætte tidlige og afklarende indsatser under Covid-19-krisen har langsigtede afledte konsekvenser i form af flere på jobafklaringsforløb, ressourceforløb og ledighedsydelse/fleksjob over tid. Jobcentret arbejder intensivt med at afvikle puklen efter Covid-19 og sikre tider i rehabiliteringsteamet.

Generelt set blev de udsatte og sygemeldtes borgeres varighed på forsørgelse og dermed udfordringer markant forværrede set i forhold til før covid-19. Det gælder særligt de unge og dem, som blev eller var sygemeldt under Covid-19-nedlukningerne. Situationen giver et fortsat ekstra pres på de administrative ressourcer, fordi der er behov for flere intensive samtaler med borgerne om tilbagevenden til arbejdsmarkedet eller uddannelse, aktive tilbud og afklaring for at kunne flytte borgerne.

Medio 2022 er de kortvarige Covid-19-sygemeldinger forsvundet igen, hvilket har betydet et markant fald i sygemeldte. Antallet af sygemeldte er dog fortsat højere end normalt pga. det høje beskæftigelsesniveau. Desværre lyder de nyeste forudsigelser på, at der er en vis sandsynlighed for, at landet rammes af nye bølger af Covid-19 hen over vinteren. I budget 2023 er der forudsat, at Covid-19-sygemeldte ikke endnu engang får ret til sygedagpenge fra første sygedag.

Under højkonjunkturen har Jobcentret haft stor succes med at etablere flere fleksjob og småjob til de mest udsatte borgere – og også få gjort flere af de udsatte fuldstændig selvforsørgende. Hvorvidt denne tendens kan fortsætte i samme omfang i 2023, vil til en vis grad afhænge af konjunkturudviklingen.

I 2022 er der fortsat en tilgang af borgere på seniorpension og førtidspension. Den fortsatte tilgang til pensionerne skal blandt andet ses i sammenhæng med tilbagetrækningsreformen, der dels indførte seniorpensionen, dels betød, at flere førtidspensionister bliver på den hidtidige ydelse i en længere periode i stedet for at overgå til folkepension (2 ekstra årgange over de sidste 4 år).

I 1. halvår 2022 skete der med kort varsel en ekstrem stor stigning i antallet af flygtninge som følge af situationen i Ukraine. I lyset af usikkerheden om antal og økonomi i både 2022 og 2023 vil Regeringen og KL følge op herpå senere på året. Der er dog ingen tvivl om, at kommunen har fået en stor og omfattende opgave med både at indkvartere de mange flygtninge, sikre dem sprogundervisning og beskæftigelsestilbud og allerhelst beskæftigelse.